

Kirje

2.11.2020

 VN/10384/2019
 VN/10384/2019-VM-95

Jakelun mukaan

Valtionavustustoiminnan kehittämis- ja digitalisointihanke: Kuntien valtionavustuskäytänteiden kehittämisjaoston asettaminen

Valtiovarainministeriö asetti 8.3.2019 valtionavustustoiminnan kehittämis- ja digitalisointihankkeen (VM212:00/2018), jonka tavoitteena on lisätä valtionavustustoiminnan vaikuttavuutta, tehokkuutta ja läpinäkyvyyttä kehittämällä koko valtionhallinnon kattava digitalisoitu valtionavustusprosessi, joka sisältää asiakaslähtöisen yhtenäisen toimintamallin ja tietojärjestelmät.

Hankkeessa selkeytetään ja tarpeen mukaan yhdenmukaistetaan valtionavustusprosessin menettelytapoja. Hankkeessa lisätään avustustoiminnan läpinäkyvyyttä, avoimuutta ja vuorovaikutteisuutta läpi koko prosessin avustusohjelmien valmistelusta toiminnan arviointiin tavoitteena kansalaisyhteiskunnan elinvoiman ja avustustoiminnan vaikutusten ja vaikuttavuuden lisääminen. Tuetaan viranomaisia ja valtionavustuksen hakijoita uusien toimintamallien omaksumisessa ja tarvittavan osaamisen kartuttamisessa.

Valtionavustustoiminnan kehittämis- ja digitalisointihankkeen ohjausryhmä on 1.10.2020 asettanut kuntien valtionavustuskäytänteiden kehittämisjaoston.

Jaosto tekee esityksen hankkeen ohjausryhmälle toimikautensa puitteissa.

Toimikausi 1.11.2020-31.5.2022.

Tausta

Kunnille ja kuntayhtymille ja kuntakonserniin kuuluville yksiköille myönnetään eri hallinnonaloilla useita erilaisia valtionavustuksia, pääosin erityisavustuksia. Valtionapujen suuruusluokka on useita satoja miljoonia euroja vuosittain. Osa valtionavustuksista on tarkoitettu hyvin tarkasti määriteltyyn kohteeseen ja osa joustavammin yleisempään kehittämistoimintaan kyseisellä toimialalla.

Kuntien oman johtamisen kannalta merkittäviä ovat avustukset, joita myönnetään emoyhteisön lisäksi konsernityttärille ja muille osakkuusyhteisöille. Valtion myöntämä valtionavustus koko paikallishallintosektorille onkin suurempi kuin yksin kunnille ja kuntayhtymille myönnetty valtionavustukset.

Hallinnonalakohtaiset valtionavustushaut eivät muodosta kuntien näkökulmasta selkeää kokonaisuutta. Riskinä tällöin on, että eri hauissa voi olla tarpeetonta päällekkäisyyttä tai niiden tavoitteet voivat olla jopa ristiriitaisia keskenään ja kunnan hyvinvointitehtävän kokonaistavoitteiden kanssa. Pahimmillaan hakuprosessit voivat vahvistaa siiloutumista ja ohi johtamista kunnan sisällä ja kuntakonserneissa. Vaarana voi myös olla, että avustukset toisinaan johtavat kunnan järjestämisvastuulla olevan pysyvän toiminnan ja palveluiden kehittämisen sijaan väliaikaiseen hankekehittämiseen, jossa luodut toimintamallit eivät välttämättä jää pysyviksi valtionavustuksen päättymisen jälkeen.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
 Valtiovarainministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Puhelin
Telefon
Telephone
Faksi
Fax
Fax
s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

 PL 28
 00023 Valtioneuvosto

 Snellmaninkatu 1 A
 Helsinki

 0295 16001
 +358 295 16001

valtiovarainministerio@vm.fi

Valtionavustuksiin liittyvä tärkeä periaatteellinen kysymys on myös se, missä määrin valtio ohjaa kuntien ja kuntakonsernin toimintaa ja taloutta korvamerkityin hanke- ja investointiavustuksin. Hankemainen valtionavustusrahoitus ei saisi muodostua välineeksi, jonka avulla valtion yksityiskohtainen viranomaistason ohjaus kuntien tehtävien ja velvoitteiden hoitamiseen ohi asukkaiden itsehallinnon lisääntyy.

Tavoite/tehtävä

Tavoitteena on selkeyttää kunnille ja kuntayhtymille kohdennettavien valtionavustusten muodostamaa kokonaisuutta sekä valtioneuvoston että kuntien näkökulmasta. Tavoitteen saavuttamiseksi valtioneuvostotasolla tärkeää on vahvistaa yhteistyön edellytyksiä ja tiedonkulkua.

Valtionavustusprosesseissa tavoitteena tulee myös olla mahdollisimman suuri vaikuttavuus ilman ylimääräisiä hallinnointikustannuksia.

Jaoston tehtävät ovat:

- 1) kartoituksen tekeminen kunnille, kuntayhtymille ja kuntakonserneille myönnettävistä valtionavustuksista (vrt. 2019 lainsäädäntökartoitus)
- 2) selvittää, liittyykö kuntiin erityiskysymyksiä, jotka tulee ottaa huomioon valtionavustustoiminnan tietovarantoa valmisteltaessa ja läpinäkyvyyttä lisättäessä
- 3) selvittää ja määritellä, mitkä pohjatiedot kuntien toiminnasta ja taloudesta voitaisiin tuottaa valtionavustuksen käsittelyyn automaattisesti ja miten valtionapuviranomaisten tulisi ottaa ne huomioon valtionavustustoiminnassaan
- 4) selvittää mahdollisuudet yhdenmukaistaa kunnille eri valtioapuviranomaisilta myönnettävien valtionavustusten käytäntöjä ja laatia ehdotus yhdenmukaistamisesta
- 5) kuvata erityyppisten valtionavustuksen ”roolit” kuntien toiminnan ohjauksen välineenä, (vrt. kunnallinen itsehallinto)
- 6) tuottaa valtionapuviranomaiselle ehdotus vaikutusten mittauksen periaatteiksi, joilla kunnille myönnettyjen valtionavustuksien vaikuttavuutta voitaisiin arvioida ja miten arviointitieto olisi hyödynnettävissä kuntien seurannassa ja ohjauksessa
- 7) tuottaa valtionapuviranomaisille ehdotus periaatteiksi, toimintatavoiksi ja yleisiksi velvoitteiksi, joilla kuntaa valtionavustuksen saajana voidaan velvoittaa julkaisemaan, jakamaan ja levittämään valtionavustuksella tehty työ muiden kuntien saataville.

Kokoonpano

neuvotteleva virkamies Jani Heikkinen, valtiovarainministeriö, kunta- ja aluehallinto-osasto, puheenjohtaja

neuvotteleva virkamies Suvi Savolainen, valtiovarainministeriö, kunta- ja aluehallinto-osasto, varapuheenjohtaja

tarkastuspäällikkö Sami Salonen, opetus- ja kulttuuriministeriö

erityisasiantuntija Pilvi Rantanen, sosiaali- ja terveysministeriö

budjettineuvos Tero Tyni, valtiovarainministeriö, budjettiosasto

projektipäällikkö Jaana Walldén, valtiovarainministeriö, kehittämis- ja hallintotoiminto, hanketoimisto

ympäristöneuvos Laura Saijonmaa, ympäristöministeriö

erityisasiantuntija Päivi Väisänen-Haapanen, Suomen Kuntaliitto

projektitoimiston päällikkö Matti Mäkelä, Turun kaupunki

rahoitusjohtaja Mika Itänen, Seinäjoen kaupunki

kunnanjohtaja Janne Airaksinen, Lapinlahden kunta

hallintojohtaja Riitta Pitkänen, Pohjois-Pohjanmaan liitto

suunnittelija Susanna Lammassaari, Lapin aluehallintovirasto

Jaoston sihteerinä toimii erityisasiantuntija Ulla Suomela, valtiovarainministeriö, kehittämis- ja hallintotoiminto, hanketoimisto

Organisointi

Jaosto raportoi säännöllisesti työn etenemisestä hankkeen ohjausryhmälle. Jaosto voi tehdä jo työn kuluessa tarpeelliseksi katsomiaan ehdotuksia.

Jaosto työskentelee avoimesti ja vuorovaikutteisesti sekä tekee yhteistyötä kuntasektorin, hankkeen seurantaryhmän ja muiden jaostojen kanssa.

Jaosto työskentelee virkatyönä ilman erillistä korvausta. Toimintaan liittyvistä muista mahdollisista kuluista sovitaan hankkeen kanssa erikseen.

Hallinto- ja kehitysjohtaja Irja Peltonen

Hankejohtaja Tuula Lybeck

Liitteet

-

Jakelu

opetus- ja kulttuuriministeriö
 sosiaali- ja terveysministeriö
 valtiovarainministeriö, BO
 valtionvarainministeriö, KAO
 valtiovarainministeriö, KHT
 ympäristöministeriö
 Suomen kuntaliitto
 Turun kaupunki
 Seinäjoen kaupunki
 Lapinlahden kunta
 Pohjois-Pohjanmaan liitto
 Lapin aluehallintovirasto

Tiedoksi

Ohjausryhmä
 Hanketoimisto
 Hankeikkuna